

Johanna Paulsson: Kvinnliga tonsättare sopas systematiskt under mattan

Sekel av musikalisk mansdominans är ingenting man förändrar över en natt. När Kvast (Kvinnlig anhopning av svenska tonsättare) häromveckan sopade till landets konserthus med sin årliga genomgång av de offentligt finansierade orkestrarnas repertoar visade det sig att Beethoven spelades lika flitigt som alla kvinnliga tonsättare tillsammans – alltså runt 7 procent.

Den som därmed tror att det i sig skulle vara fel att spela Beethoven missar fullständigt poängen; iakttagelsen handlar snarare om bristen på jämställdhet, mångfald och variation i säsongsprogrammen (på de svenska konserthusens världskarta toppar Tyskland följt av Österrike). Kvasts kvantitativa mål, att 20 procent av musiken ska vara skriven av kvinnor, är långtifrån orimligt. Årets genomgång visar också en markant förbättring; när föreningen grundades 2008 låg siffran på 1,2 procent. Det alarmerande i statistiken är samtidigt att några få orkestrar bidrar till att rycka upp snittet, medan andra orkestrar rent av nollar.

Men programläggning är en komplex verksamhet. Att hålla sig med symfoniorkester är dyrt, men nödvändigt för såväl en stor del nyskriven som klassisk musik. Valet av verk styrs ofta av dirigenterna som flänger runt mellan konserthus över hela världen, och att repetera in ny musik tar tid. Uruppföranden drar i sin tur sällan stor publik utan hjälp av några ”klassiska hits”. I den manliga maestrokultens paradigm har vissa tonsättare och verk också mer status än andra med symfonin i toppen och musik för barn oftast i botten.

Resultatet blir en rundgång och separatistiska satsningar kan på kort sikt vara nödvändiga för att

Separatistiska satsningar kan på kort sikt vara nödvändiga för att synliggöra och återinföra okända eller bortglömda kvinnor på repertoaren.

synliggöra och återinföra okända eller bortglömda kvinnor på repertoaren. Operans nya kammarkonsertserie ”Oerhört ohört”, som i samarbete med Kungliga Musikaliska akademien lyfter fram sex kvinnliga tonsättare från 1800-talets senare del, är ett steg i rätt riktning. Men liknande punktinsatser får aldrig bli ett alibi för att strunta i att rätta till obalansen i stort.

Dagens museala repertoartänk lever faktiskt inte heller upp till de nationella kulturpolitiska målen, och om vi ska bryta det historiska mönstret – att kvinnliga komponister systematiskt sopas under mattan – måste vi börja med vår egen samtid. Ett levande kulturarv handlar om att både förvalta och förnya, om att se till att också framtida klassiker skapas – av både kvinnor och män. Då räcker det inte med att bara beställa nya verk jämställt; styckena måste spelas om och om igen för att kunna ta upp kampen med gashudsframkallande 1700-talsmän.

kulturredatt@dn.se